

Suomen ohjauspolitiikan ja valtakunnallisen ELO-ryhmän linjaukset ja alueellinen koordinointi

Kaakkois-Suomen ELO-seminaari, 27.3.2014

Ulla-Jill Karlsson, OKM neuvotteleva virkamies

Harry Pulliainen, TEM neuvotteleva virkamies

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Elinikäisen ohjauksen toteutuminen edellyttää seuraavien strategisten tavoitteiden toteutumista

1. Ohjauspalveluja on tasapuolisesti saatavissa ja ne vastaavat yksilön tarpeita
2. Yksilölliset uranhallintataidot vahvistuvat
3. Ohjaustyötä tekevillä on tehtävien edellyttämä osaaminen
4. Ohjauksen laatujärjestelmiä kehitetään
5. Ohjaus toimii koordinoituna kokonaisuutena

Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmän väliraportti maaliskuu 2011 (Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:15)

Alueellinen koordinointi

TEM ohjekirje 2.7.2012 ELY:jen tehtäväalueesta TEM/OKM-hallinnonaloilla:
ELY–keskusten

- tulee nimetä ohjaus- ja neuvontapalveluiden **vastuuhenkilöt**.
- vastuulla on saada aikaan alueelliset elinikäisen ohjauksen ohjaus- ja yhteistyöryhmät (**alueelliset ELOt**), joissa ovat edustettuina esimerkiksi seuraavat tahot: ELY-keskukset, TE-toimistot, AVI, oppilaitokset, kunnat ja muut mahdolliset tahot. Alueellisten ELO-ryhmien tavoitteena on edistää ohjauspalveluiden saatavuutta ja laatua alueella.
- laativat yhdessä alueellisten ohjaus- ja yhteistyöryhmien kanssa **toimintasuunnitelmat**, jossa tulee ottaa kantaa mm. seuraaviin asioihin: eri toimijoiden roolit ohjauksen kentällä, ohjaukseen liittyvän verkoston luominen ja sen toiminta, ohjausosaaminen ja sen kehittäminen verkostossa sekä monikanavaisten neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämiseen osallistuminen.

ELY-KESKUKSEN JA TEMin, OKMn ja JA SMn VÄLINEN TOIMINNALLINEN TULOSSOPIMUS VUODELLE 2014

- X elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kehittää alueellaan elinikäiseen ohjaukseen liittyviä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja. XX elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen elinikäisen ohjauksen (ELO) toiminnan tavoitteena on tukea valtakunnallisen, riittävän yhtenäisen ja tasapuolisesti saatavilla olevan sekä tarvelähtöisen monikanavaisen ohjauspalvelukokonaisuuden kehittämistä.
- Erityisenä kehittämistavoitteena on valtakunnallisen ohjauspalvelujen verkostoyhteistyömallin eli Ohjaamon luominen sekä nuorille että aikuisille.
- XX elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulla olevan alueellisen ELO - ryhmän tavoitteena on edistää nuorten ja aikuisten ohjauspalveluiden saatavuutta ja laatua alueella sekä parantaa ohjaukseen liittyvää osaamista. Ohjausosaamisen kehittämisessä on tärkeää hyödyntää eri hallinnonalojen ja toimijoiden piirissä syntynyttä osaamisperinnettä/-kertymää ja samalla huolehtia jatkuvasta uusiutumisen yhdestä oppimalla ja tekemällä. Alueellisissa ESR - toiminnassa painotetaan Ohjaamo-mallin toteuttamista.
- XX elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus raportoi TEM:n 2.7.2012 mukaisen ohjekirjeen edellyttämän toimintasuunnitelman toimeenpanosta TEM:n ja OKM:n yhdessä koordinoimalle ELO - yhteistyöryhmälle 31.12.2014 mennessä.

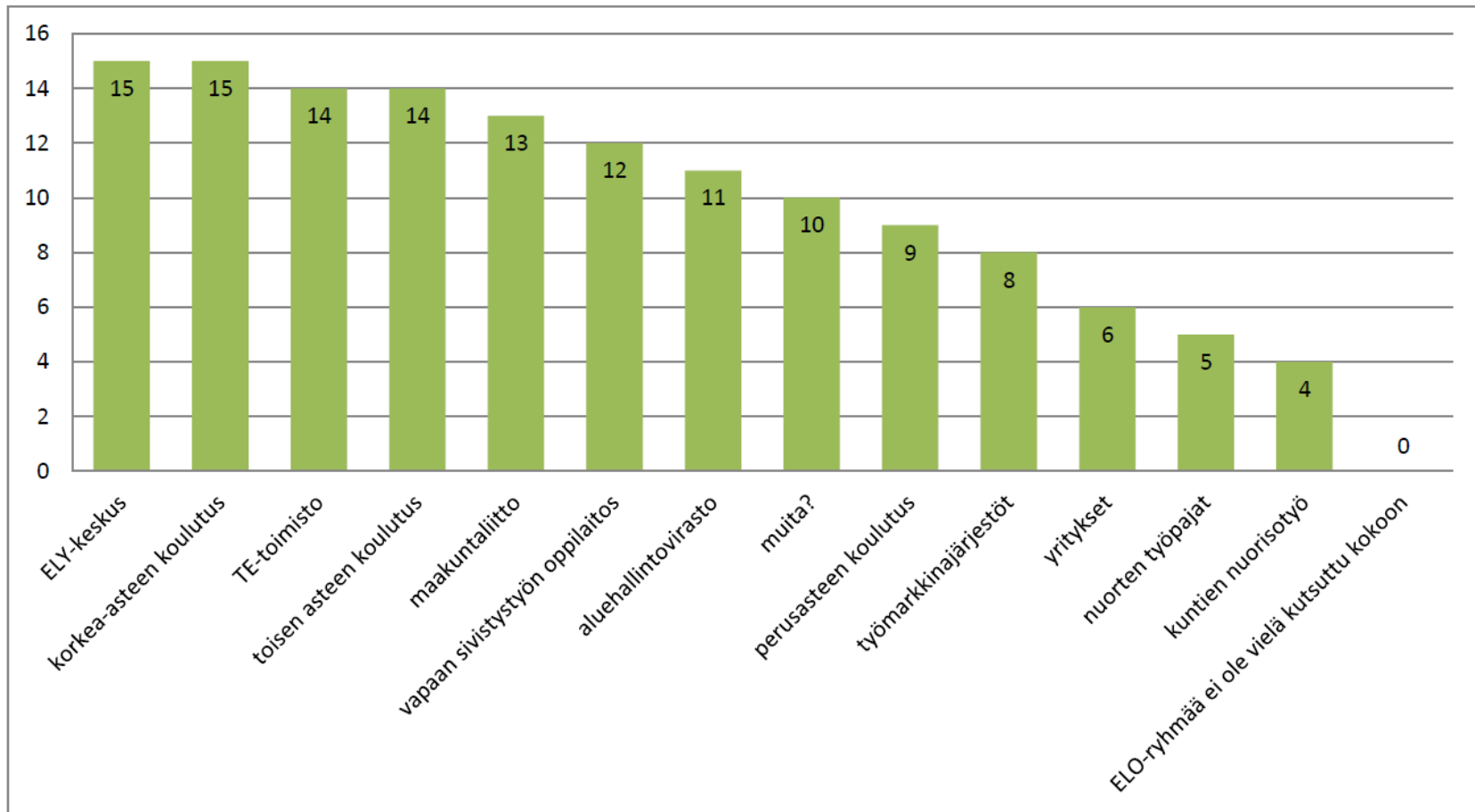
Tulosohjauskirje 2014: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskuksen elinikäisen ohjauksen (ELO) toiminnan tavoitteena on

- Tukea valtakunnallisen, riittävän **yhtenäisen** ja tasapuolisesti saatavilla olevan sekä tarvelähtöisen monikanavaisen ohjauspalvelukokonaisuuden kehittämistä.
- Valtakunnallisen ohjauspalvelujen **verkostoyhteistyömallin** eli Ohjaamon luominen sekä nuorille että aikuisille. Alueellisissa ESR - toiminnassa painotetaan Ohjaamo-mallin toteuttamista.
- Edistää nuorten ja aikuisten ohjauspalveluiden saatavuutta ja **laatua** alueella sekä parantaa ohjaukseen liittyvää **osaamista**.
- Ohjausosaamisen kehittämisessä on tärkeää hyödyntää eri hallinnonalojen ja toimijoiden piirissä syntynyttä **osaamisperinnettä/-kertymää** ja samalla huolehtia jatkuvasta uusiutumisesta **yhdessä oppimalla ja tekemällä**.

VOKESIN JA SALMIAN KYSELY ALUEELLISILLE ELO-RYHMILLE: YHTEENVETO VASTAUKSISTA 11.11.2013

Kyselyllä selvitettiin alueellisten ELO-ryhmien toiminnan nykytilanne: miten alueellisen yhteistyön koordinaatio on käynnistynyt ja millaisia tavoitteita sille on asetettu.

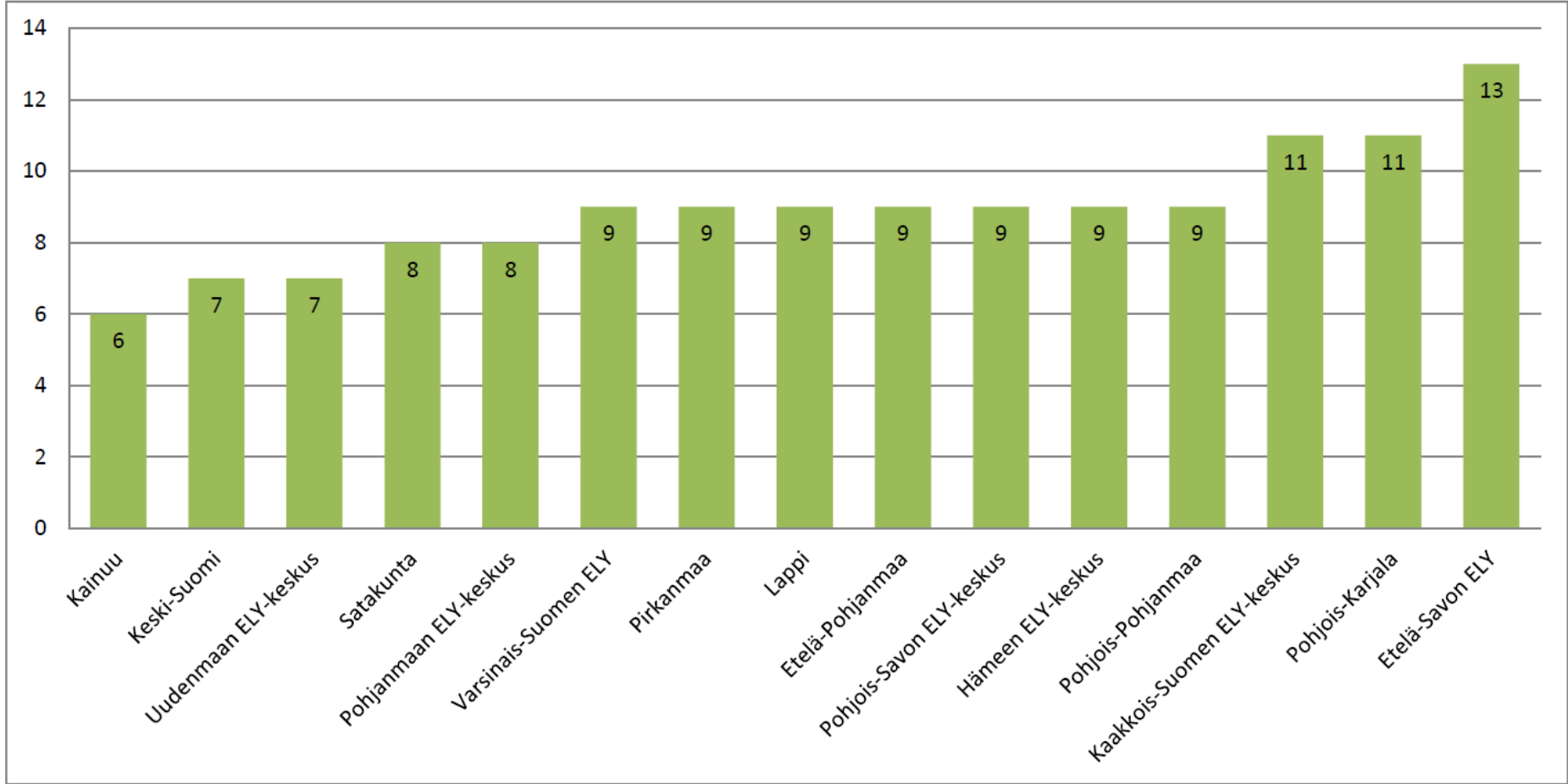

Kaavio 1 Alueellisten ELO-ryhmien toimijat ja -tahot

Elinkeinoelämän edustajat (mm. yrittäjien yhdistykset, kauppakamarit)	6
Kolmas sektori	4
Aikuiskoulutus	3
Kunta/kuntayhtymät (mm. sosiaalityö, työvoimapalvelut, sivistystoimi)	4
Etujärjestöt (mm. opinto-ohjaajien yhdistykset)	4
Aikuiskoulutus	3
Muita yksittäisiä?	KELA, puolustusvoimat, Salmia

Taulukko 1 Muut ELO-ryhmän toimijat

Kaavio 2 Eri toimijoiden lukumäärä ELO-ryhmittäin

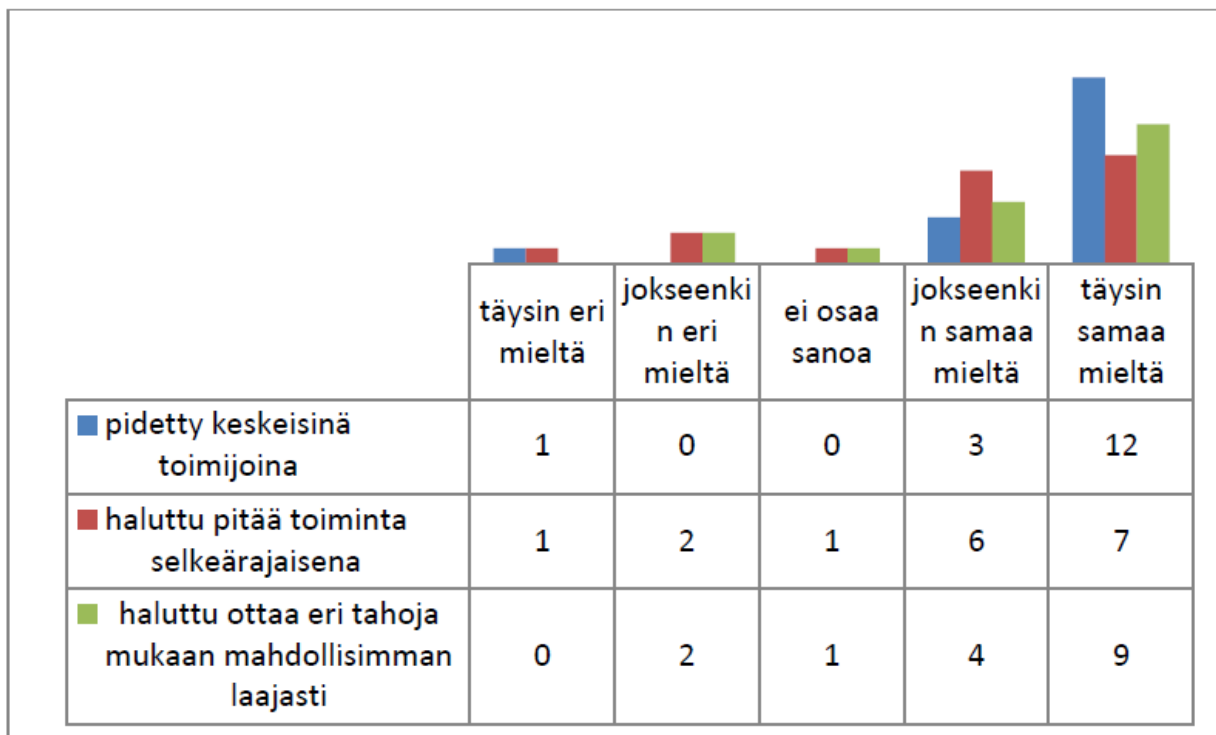

Miksi nämä tahot on kutsuttu alueelliseen ELO-ryhmään?

Suurin osa vastaajista koki, että ryhmään on kutsuttu kaikki keskeisinä toimijoina pidetyt toimijat, jotta edustavuus olisi mahdollisimman laaja.

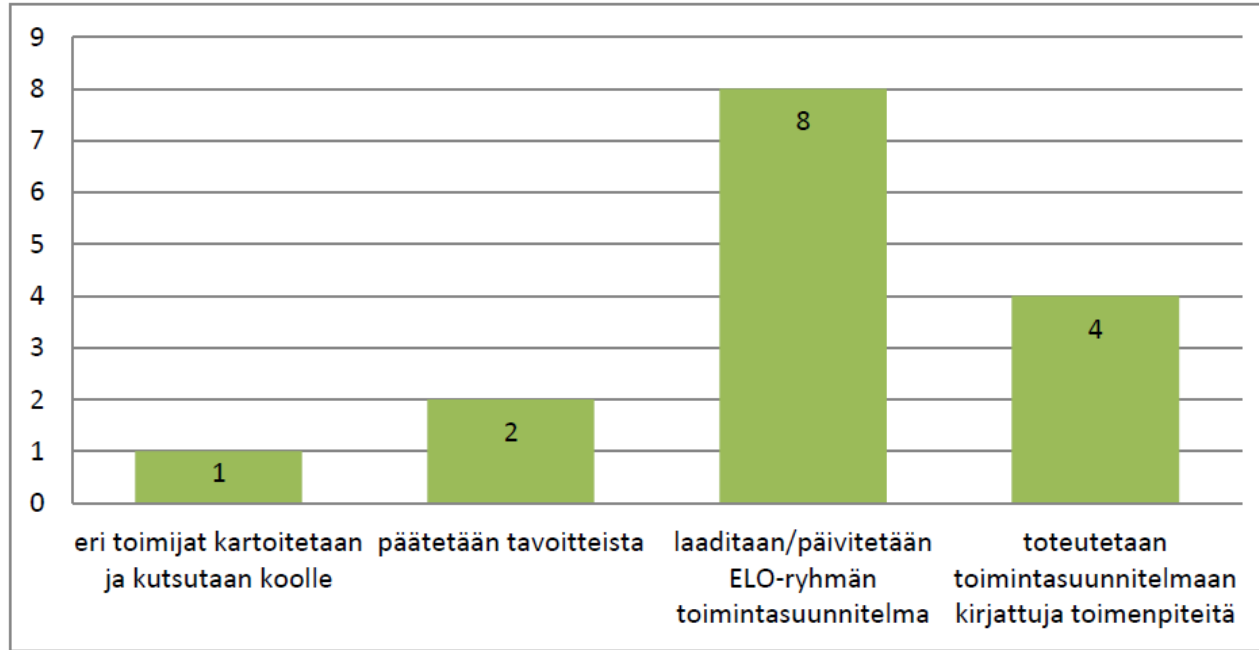
Toisaalta, kun selkeää kuvaa siitä, ketkä ovat keskeisimpiä toimijoita, ei ole, on kutsuttu kaikki ohjauksen kanssa toimivat tahot.

Samanaikaisesti valtaosa vastaajista raportoi, että he ovat halunneet pitää toiminnan selkeärajaisena ja jossain ryhmissä rajausta on ollut hyvin tarkkaa.

Kaavio 3 Syy ryhmään kutsumiseen

ELO-yhteistyön seuraava vaihe ja elinikäisen ohjauksen toimintasuunnitelma

Kaavio 4 ELO-yhteistyön seuraava vaihe

toimintasuunnitelman laatiminen on suunnitteilla	4
on päätetty toimintasuunnitelman laatimisen aikataulusta ja vastuutahoista	3
toimintasuunnitelmasta on olemassa alustava versio	5
toimintasuunnitelma on laadittu	3

Taulukko 2 Elinikäisen ohjauksen toimintasuunnitelman vaihe

ELO-toiminnan haasteet (nimeä kolme suurinta haastetta:)

	1	2	3	TOTAL
eri toimijatahojen tunnistaminen	0	0	1	1
yhteyden saaminen toimijoihin	0	1	1	2
eri ohjaustoimijoiden tehtävien hahmottaminen	1	3	4	8
yhteistyön painopistealueiden valitseminen	6	6	2	14
ELO-ryhmän toiminnan määrittelemine suhteessa muihin verkostoihin	6	3	3	12
jotain muuta	3	2	3	8

Taulukko 2 ELO-toiminnan haasteet

ELO-YHTEISTYÖN HAASTEET, jotain muuta, mitä?

- Ohjaustoimijoiden roolin, toimintatavan, säädösten ja resurssien yhteen nivominen, siten että asiakas tulee tuetuksi mahd. oikealla palvelulla oikeaan aikaan, eikä päällekkäisyyksiä tai väliinputoajia.
- ELO-ryhmällä ei ole erillistä resurssia. Toiminta ei voi perustua pelkästään ELY:n virkatyöhön vaan verkoston toimijat tulisi saada työhön mukaan. Kaikilla kuitenkin ongelmana ajan löytäminen tähän työhön.
- Kaikkien keskeisten organisaatioiden sitoutuminen ELO-yhteistyöhön;
- TNO-strategian pohjalta ELO-yhteistyöryhmä painottaa toimintaa. Mm. vuodelle 2013 on painotettu työmarkkinatietouden lisäämistä ohjaustyötä tekeville;
- Toiminnan ohjaamisen mahdollisuudet rajalliset;
- Yhteisistä ohjausjärjestelyistä sopiminen;
- Yhteistyötahojen vähäiset resurssit vaikeuttavat osallistumista

Tukea työhön

	tietoa hallinnollisista linjauksista (ministeriöt, valtakunnallinen ELO-ryhmä)	tietoa siitä, miten verkostoyhteistyö on muilla alueilla käynnistynyt	vertaistukea muilta alueilta	koulutusta/konsultointia ELO-ryhmän toiminnan tueksi
1= vähiten tärkeä	0	1	1	1
2	0	4	3	2
3	0	7	4	1
4	8	3	5	2
5 = tärkein	8	1	3	10
KA	4,50	2,94	3,38	4,13

Taulukko 3 ELO-ryhmän työlle toivottu tuki

1) Konsultaatiot alueellisille ELO - ryhmille

- Tavoitteena **alueellisten yhteistyö- ja kehittäjäverkostojen syntyminen** ELY-alueille TNO-koordinaatiotehtävää varten
- Teemoina mm.
  - **alueverkoston tavoite, kokoaminen ja fokusointi**
  - **organisaatioiden ajankohtainen tilanne ohjauksen kehittämistyössä**
  - **asiakkaan ääni**
  - **toiminnan organisoituminen**

2) Vertaisfoorumit / nuorisotakuu

- Tuetaan alueellisia ELO-ryhmiä **nuorisotakuun toteutuksessa**
- Tuetaan **monialaista yhteistyötä** ja alueellista TNO-palvelujen **koordinointia**
- Kootaan ELY-alueilla syntyviä / olemassa olevia **ohjauksellisia käytäntöjä**, levitetään hyviä käytäntöjä
- 1. foorumi 11/2013 yhteistyössä **Keski-Suomen ELY -keskuksen** kanssa. Mukana **Kaakkois-Suomen, Pohjois-Karjalan ja Pirkanmaan ELY-keskusten** ja TE-toimistojen asiantuntijoita nuorisotakuusta ja ELO –toiminnasta. Teemana: **Tutustuminen eri alueiden ohjauksen hyviin käytäntöihin erityisesti nuorisotakuun toteutuksessa.**

3) TNO- toimintamallin kehittämistyö

Asiantuntijaryhmätyöskentely elinikäisen ohjauksen toimintamallin kehittämiseen

Määrälliset ja laadulliset kartoitukset alueellisesta ELO-toiminnasta (yhteistyössä VOKES, Aikuisohjauksen koordinaatioprojekti)

- **Yhteisen tietokannan toteutus** alueellisista toimintatavoista ELO-toiminnassa
- Hyödyntäminen alueellisessa **kehittämistä ja itsearviointityössä** sekä **laatu- ja strategiatyössä**

4) Lisäksi...

ELY-TNO-vastaavien seminaarit (yhteistyössä Salmian kanssa)

- Tukea alueellisen ohjausverkoston koordinointiin ja toiminnan kehittämiseen, pidetään yllä hyvien käytänteiden jakamista ELO-ryhmien kesken

5) Keskeiset haasteet aluetasolla

(LAITURI-projektin tilannekatsaus helmikuu 2013, kaikki ELY-alueet)

- Elinikäisen ohjauksen **rajaus** / kattavuudesta huolehtiminen
- Ohjaustoimijoiden ja -organisaatioiden erilaisten tulokulmien yhteensovittaminen: **yhteiset asiakkaat**, prosessinäkökulma
- **Ohjauksellisen toimintatavan** kirkastaminen ja alueen ohjauspalvelukokonaisuuden hahmottaminen
- **Osaamisen kehittäminen monihallinnollisesti** toteutettuna
- *Alueen olemassa olevan ohjausasiiantuntemuksen näkeminen verkoston tasolla, ei yksittäisten toimijoiden ja organisaatioiden tasolla*

Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustus elinikäisen ohjauksen osaamisen kehittämiseen

- Vuoden 2012 talousarvion momenttiin 29.30.20 sisältyi 60 000 euroa ja vuoden 2013 sisältyi 100 000 euroa elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten ohjausosaamisen kehittämiseen pilottikoulutukseen joiden päämääränä on:
  - alueellisiin tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluihin liittyvän yhteistyön kehittäminen
  - tavoitteena pysyvien yhteistyömuotojen luominen ohjaustyötä tekevien osaamisen kehittäminen, erityisesti koulutusjärjestelmän ja alueellisen koulutustarjonnan sekä elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden muutosten osalta.
- Vuonna 2012 rahoitusta saivat: Etelä-Savon ELY Hämeen ELY ja Pohjois-Karjalan ELY
- Vuonna 2013 rahoitusta saivat : Kaakkois-Suomen ELY, Keski-Suomen ELY, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa ELY, Länsi- ja Sisä-Suomen AVI, Varsinais-Suomen ELY

Vuoden 2014 haku julkaistaan maaliskuussa

ELY-strategia 2012-2015: ”Painopisteenä on toimivien työmarkkinoiden ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen:”

- Koulutukseen osallistumista edistetään **koordinoimalla alueellisen elinikäisen ohjauksen palveluja** niiden saatavuuden varmistamiseksi ja **parantamalla ohjaukseen liittyvää osaamista hallinnon eri sektoreilla.**

Haun kriteerit

- Ohjaukseen liittyvän osaamisen parantamiseksi opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää noin 4-5 elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten toteuttamaa pilottihanketta, joiden päämääränä on:
  - ohjaustyötä tekevien osaamisen kehittäminen, erityisesti koulutusjärjestelmän ja alueellisen koulutustarjonnan sekä elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden muutosten osalta.

Valtakunnallisen osaamisteeman toteutussuunnitelma TL 4: koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen

Toimintaympäristön muutokset heijastuvat tno-toimintaan

- Elinikäisen oppimisen ja koulutuksesta työelämään siirtymisen tueksi tarvitaan **monialaista** tieto-, neuvonta- ja **ohjauspalveluosaamista**.
- Nuorten ohjauksessa korostuu **verkostomaiseen toimintatapaan** perustuva poikkihallinnollinen yhteistyö eri ohjausammattilaisten ja muiden ohjaustyötä tekevien välillä.
- Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen **rakenteet eivät** kuitenkaan riittävästi **tue moniammatillista yhteistyötä**.

Valtakunnallisen osaamisteeman toteutussuunnitelma TL 4: koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen

- Tieto-, neuvonta- ja ohjaustyössä toimivilta henkilöiltä edellytetään laajaa tietopohjaa ja yleistä yli hallinnonalojen menevää ohjausosaamista.
- Erilaisten ja eri-ikäisten kohderyhmien palvelut edellyttävät samalla myös ohjauksen erityisosaamista.
- Sähköisen asiakaspalvelun yleistyminen edellyttää uusien ohjausmallien ja uudenlaisen ohjausosaamisen kehittämistä.
  - Kohderyhmä: Ohjaamoissa ja Opintopolku-portaalia hyödyntävät
  - Toiminta: Monialainen tno-osaaminen ja siihen liittyvien toimintatapojen luominen, räätälöityä koulutusta

Ohjaamo

- Tulevan ESR – kauden kehittäminen:
- Keskeisenä ”Ohjaamomallin ja nettiohjauksen kehittäminen sekä näihin liittyvän osaamisen kehittäminen”
- Alustava hahmo hankekokonaisuudesta seuraavassa diassa

TEM/TYO

nuorisotakuun valtakunnallinen koordinaatio

- strategiset linjaukset ja johtaminen

Keski-Suomen

ELY - keskus

Pohjois-Pohjanmaan

ELY-keskus

nuorisotakuu-
kehittämishajelman
hallinnointi, RR-ELY

ELO-ryhmä: koordinaatiohankkeen ohjausryhmä

Valtakunnallinen koordinaatiohanke

- nuorisotakuun ja ohjaushankkeiden toimenpidekokonaisuuksien koordinaatio, ohjaus sekä hankkeiden tuki ja verkottaminen: TEM/nuorisotakuu-, OKM/Osuva ohjaus-
- hyvien käytäntöjen kerääminen, mallintaminen, jatkokehitys ja juurruttaminen
- valtakunnallisen ohjaamo-mallin kehittäminen ja koordinointi
- valtakunnallisen nettiuraohjauspalvelun kehittäminen

Kehittämishajelmien valtakunnalliset ja alueelliset hankkeet

Kuntakokeilu (VM)

ASPA
2014

ASPA
2014

OKM

Kohti ohjaamo-esiselvityshankkeita
(JAMK, Salmia)

opintopolku.fi

Te-palvelut.fi

TE - ASPA

STM